

*Денежко Надія,
студентка 1 курсу
відділення соціальної і корекційної освіти
Науковий керівник: Черевко О. Д.,
викладач комісії природничих дисциплін та математики
Комунальний вищий навчальний заклад
«Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т. Г. Шевченка»*

НЕТРАДИЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ

З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Загальновідомо, що Україна підтримала концепцію ООН про пріоритетний розвиток людської особистості та її безпеки в XXI столітті. Під безпекою життєдіяльності науковці розуміють збалансованість між певними чинниками, які загрожують життю людини або її здоров'ю, та такими, що запобігають їхнім наслідкам. Згідно з висновками експертів ООН, для більшості людей на Землі відчуття безпеки пов'язано з проблемами повсякденного життя в суспільстві.

Проблеми, пов'язані з формуванням у дітей навичок безпеки життєдіяльності, досліджуються багатьма сучасними педагогами. Зокрема, заслуговують на увагу праці Л. Калуської, Л. Гураш, О. Лози, які визначили умови організації навчання дітей особистої безпеки та зміст роботи з формування активної позиції щодо власного життя і здоров'я. Умови і засоби збереження власного життя, допомоги іншим у разі небезпечних ситуацій вивчали Г. Навроцька, Л. Яковенко. Проблема формування у дітей навичок здорового та безпечного способу життя є предметом досліджень Н. Бібік, О. Ващенко, Г. Дудчак, І. Калиниченко та ін. [1; 2; 3].

Тому на відміну від традиційних уроків, коли вчитель переважно говорить, а учні слухають, на заняттях з основ здоров'я слід використовувати інтерактивні методи навчання, що ґрунтуються на активній участі самих учнів. Акцент робиться не на засвоєнні окремих умінь і навичок, а на розвитку індивідуальних особливостей; не на педагогічні вимоги, а на педагогічну підтримку, співробітництво і діалог учителя з учнем; не на обсяг знань, а на цілісний розвиток, саморозвиток особистості учня, його залучення до

здоров'язберезувальної діяльності та орієнтації на успіх. У такому разі учень не лише теоретично засвоїть знання з безпеки життєдіяльності, але й навчиться практично використовувати їх.

На уроках, де основна увага приділена безпеці життєдіяльності, цікавим і повчальним є розігрування певних життєвих ситуацій після усного обговорення теми. Це допомагає дітям не лише усвідомити нову інформацію, але й навчитися застосовувати її на практиці під керівництвом вчителя.

Важливим також є використання на уроках інтерактивних засобів навчання. Існує безліч відео та мультфільмів повчального характеру, що демонструють небезпечні ситуації та шляхи їх вирішення. Після їх перегляду важливим є обговорення та аргументування учнями своєї думки, а також їхні пропозиції вирішення проблеми. Таким чином діти не тільки засвоюють матеріал, але й вчаться застосовувати його через виконання практичних завдань.

Важливою ланкою в формуванні у молодших школярів компетенцій безпеки життєдіяльності є робота вчителя з батьками, оскільки більшість часу діти проводять саме з ними. Відомо, що поведінка авторитетних дорослих (якими, як правило, є батьки) часто дублюється дітьми, тому вчитель також має приділяти увагу роботі з батьками. Розбіжності вимог до дитини з боку батьків вдома та вчителів у школі можуть викликати в дитини почуття образи, збентеження та навіть агресії. Перед вчителем постає завдання – зацікавити батьків перспективою подальшого розвитку дітей, зробити батьків своїми одnodумцями.

Методів такої роботи багато, до одного з них можна віднести «Тиждень знань з основ безпеки життєдіяльності». Важливо, аби батьки усвідомили, що не можна вимагати від дитини виконання будь-якого правила поведінки, якщо вони самі їх не дотримуються. Батькам можна запропонувати на батьківських зборах відповісти на питання опитувальника. Він має містити перелік питань, таких як: «Що знає ваша дитина про електрику?», «Чи зберігаєте ви в будівлі легкозаймисті речовини?», «Як часто ви розмовляєте з

дитиною про безпеку тих чи інших предметів?» Ці питання допоможуть вчителю орієнтуватися в обізнаності самих батьків щодо правил безпеки життєдіяльності та дадуть чітку картину, в яких умовах проживає учень з погляду безпеки.

Отже, сучасний вчитель початкової школи має володіти сукупністю не тільки певних науково-педагогічних знань, а й професійно-педагогічних умінь, навичок, ціннісних орієнтирів, що обумовлюють ефективне вирішення виховних завдань, пов'язаних з формуванням в молодших школярів здоров'язберезувальних компетенцій і безпосередньо компетенцій безпеки життєдіяльності.

Список використаної літератури:

1. Бібік Н. Основи здоров'я в початковій школі: метод. коментар / Н. Бібік, Н. Коваль // Початкова школа. – 2005. – № 10. – С. 42-47.
2. Дудчак Г. С. Виховання особистості через створення оптимального середовища / Г. Д. Дудчак // Початкова школа. – 2006. – № 5. – С. 30-33.
3. Калиниченко І. О. Формування здоров'я школярів в умовах навчально-виховного закладу / І. О. Калиниченко // Довкілля та здоров'я. – К., 2003. – № 3. – С. 17-25.
4. Концепція формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді // Основи здоров'я: кн. для вчителя. – К.: Генеза, 2005. – С. 47-57.